

**LIETUVOS BANKO
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR AAS „BTA BALTIC INSURANCE COMPANY“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2025-11-06 Nr. 429-269
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėja) interesams atstovaujančios advokatės Y. Y. (toliau – atstovė) pateiktą kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjos ir AAS „BTA Baltic Insurance Company“, veikiančios Lietuvoje per įsteigtą filialą, (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

Pareiškėja su draudiku sudarė Sausumos transporto priemonių draudimo (kasko) sutartį (draudimo liudijimas Nr. (*duomenys neskelbtini*)), kuria Sausumos transporto priemonių draudimo taisyklių Nr. 03.01¹ (toliau – Taisyklės) pagrindu nuo 2023 m. lapkričio 9 d. iki 2024 m. lapkričio 8 d. visų rizikų draudimu buvo apdrausti pareiškėjos turtiniai interesai, susiję su automobiliu *Honda Pilot* (valst. Nr. (*duomenys neskelbtini*)) (toliau – Kasko sutartis).

2024 m. rugpjūčio 8 d. nutiko eismo įvykis, kurio metu susidūrė Q. Q. valdomas pareiškėjos automobilis ir A. A. valdomas automobilis *VW Sharan* (valst. Nr. (*duomenys neskelbtini*)). Po automobilių susidūrimo pareiškėjos automobilis nuvažiavo nuo kelio ir apgadino trečiajam asmeniui priklausančią tvorą. Po eismo įvykio automobilių vairuotojai užpildė eismo įvykio deklaraciją, atsakomybę už eismo įvykį prisiėmė pareiškėjos automobilį vairavęs asmuo. Apie sugadintą tretiesiems asmenims priklausančią turtą (tvorą) eismo įvykio dalyviai policijai nepranešė, automobilius paliko įvykio vietoje ir iš jos pasišalino. Gavę pranešimą apie įvykį iš kitų asmenų, policijos pareigūnai nuvyko į eismo įvykio vietą, atliko apžiūrą ir užfiksavo eismo įvykio aplinkybes, pareiškėjos automobilis buvo nugabentas į policijos automobilių saugojimo aikštelę.

2024 m. rugpjūčio 13 d. draudikas buvo informuotas apie įvykį ir pradėjo žalos administravimą pagal Kasko sutartį: gavo automobilių nuotraukas, dokumentus, vairuotojų paaiškinimus apie eismo įvykio aplinkybes.

Kilus abejonių dėl eismo įvykio aplinkybių ir įtarimų, kad eismo įvykio deklaracija galėjo būti suklastota, o draudimo išmoką siekiama gauti apgaulės būdu, draudikas 2024 m. rugsėjo 24 d. raštu kreipėsi į policiją dėl ikiteisminio tyrimo pradėjimo.

2024 m. gruodžio 3 d. Kauno apskrities Vyriausiasis policijos komisariatas surašė pareiškėjos automobilį vairavusiam asmeniui administracinio nusižengimo protokolą pagal Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 417 straipsnio 1 dalį už kelio ženklų nesilaikymą ir 426 straipsnio 2 dalį už pasitraukimą iš eismo įvykio vietos. 2024 m. gruodžio 20 d. administraciniu nutarimu vairuotojui paskirta administracinė nuobauda – bauda. Nutarimas yra įsiteisėjęs.

2025 m. balandžio 30 d. Kauno apygardos prokuratūros Marijampolės apylinkės prokuratūros prokurorė priėmė nutarimą nutraukti ikiteisminį tyrimą, nes nepadaryta nusikalstamos veikos, numatytos Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 22 straipsnio 1 dalyje, 182 straipsnio 1 dalyje ir 300 straipsnio 1 dalyje (toliau – Nutarimas nutraukti ikiteisminį tyrimą).

2025 m. gegužės 20 d. raštu draudikas informavo pareiškėją apie priimtą sprendimą nemokėti draudimo išmokos. Draudikas paaiškino gavęs administracinio nusižengimo protokolą, kuriame nurodyta, kad pareiškėjos automobilį vairavęs asmuo po įvykio, nesant jo

¹ Galiojančių nuo 2023 m. kovo 1 d.

metu nukentėjusio (*duomenys neskelbtini*), teritoriją juosiančios tvoros savininko, nevykdė pareigos nedelsdamas apie eismo įvykį pranešti nukentėjusiajam arba policijai ir palikęs eismo įvykio vietoje automobilį iš jos pasišalino. Pasak draudiko, Taisyklėse įtvirtinta, kad nedraudžiamuoju įvykiu laikomas įvykis, jeigu transporto priemonės valdytojas savavališkai pasišalino iš įvykio vietos.

Pareiškėja su draudiko sprendimu nesutiko ir 2025 m. gegužės 26 d. pateikė jam pretenziją. Pretenzijoje pareiškėja nurodė, kad eismo įvykio metu automobilį vairavo ne ji pati, o eismo įvykio dalyviai užpildė eismo įvykio deklaraciją, tačiau draudikas teigia, kad jie pabėgo iš eismo įvykio vietos. Pasak pareiškėjos, abu vairuotojai kelias valandas bandė iškviešti pagalbą, kad automobiliai būtų nutempti iš eismo įvykio vietos, tačiau nesurado galinčių padėti, todėl paliko savo kontaktus transporto priemonėse ir išvažiavo namo, nes buvo naktis, o policijos nekvietė, nes niekas nenukentėjo.

2025 m. birželio 6 d. atsakyme į pareiškėjos pretenziją draudikas paaiškino, kad įvertino žalos administravimo metu gautus vaizdo stebėjimo kamerų įrašus, juose matoma, kad po eismo įvykio vairuotojai, patraukę VW *Sharan* automobilį ir surinkę automobilių nuolaužas nuo kelio, paliko eismo įvykio vietą nepranešę policijai arba sugadinto turto savininkui apie eismo įvykio metu apgadintą tvorą. Draudikas taip pat teigė, kad pareiškėjos automobilį vairavęs asmuo už pasišalinimą iš eismo įvykio vietos buvo nubaustas administracine tvarka. Draudikas pakartojo, kad, pagal Taisyklės įvykis, jeigu transporto priemonės valdytojas savavališkai pasišalino iš eismo įvykio vietos, tai laikoma nedraudžiamuoju, ir nurodė, kad sprendimo nekeis.

Draudiko galutinis sprendimas pareiškėjos netenkino, todėl jos atstovė kreipėsi į Lietuvos banką su prašymu išnagrinėti tarp pareiškėjos ir draudiko kilusį ginčą dėl įvykio pripažinimo draudžiamuoju. Pareiškėjos atstovė nurodė, kad pareiškėjos automobilį jos sutuoktinis 2025 m. rugpjūčio 6 d. buvo palikęs automobilių servise *Bero K5*, kad būtų atliktas salono valymas ir profilaktinė techninė apžiūra. Kaip paaiškėjo vėliau, pareiškėjai priklausantis automobilis pateko į eismo įvykį, kurį sukėlė minėto serviso darbuotojas, paėmęs automobilį vairuoti be pareiškėjos žinios ir sutikimo.

Kreipimesi teigiama, kad pareiškėja nesutinka su draudiko sprendimu, nes ji įvykdė visas iš Kasko sutarties kylančias pareigas, o Kasko sutartis ir buvo sudaryta tam, kad, nutikus tam tikram įvykiui, pareiškėja būtų apsaugota nuo didelių neigiamų pasekmių, jos būtų sušvelnintos, ištikus nelaimei būtų galima gauti pagalbą. Pasak pareiškėjos atstovės, draudiko sprendimas neabejotinai pažeidžia pareiškėjos teises ir teisėtus interesus, nes draudikas atsisako mokėti išmoką už įvykį, su kuriuo pareiškėja nėra susijusi, be to, ji nėra niekaip susijusi ir su pasišalinimu iš eismo įvykio vietos. Pareiškėjos atstovė prašė įvertinti įvykio aplinkybių visumą ir, išnagrinėjus vartojimo ginčą, rekomenduoti draudikui išmokėti draudimo išmoką.

Atsiliepime į pareiškėjos kreipimąsi draudikas iš esmės pakartojo atsakyme į pretenziją nurodytas aplinkybes. Draudikas taip pat nurodė, kad administruojant žalą ir vykdamas ikiteisminį tyrimą buvo nustatyta, kad pareiškėja automobilį patikėjo remonto servisui „AUTODIA“, o įvykis nutiko pareiškėjos automobilį vairavusiam asmeniui atliekant bandomąjį važiavimą. Pasak draudiko, Taisyklių Bendrojoje dalyje nurodyta, kad su draudėju ir (ar) apdraustuoju susijusiais asmenimis, be kita ko, laikomi asmenys, kurie su jais susiję darbo, paslaugų teikimo ar kitokiais teisiniais santykiais, todėl šie asmenys taip pat turi vykdyti draudėjui nustatytas pareigas, įskaitant saugumo reikalavimų laikymąsi. Draudiko teigimu, transporto priemonė buvo perduota automobilių servisui – paslaugų teikėjui, o šis laikomas su draudėju susijusiu asmeniu, kuriam taikomos tos pačios pareigos kaip ir draudėjai.

Remdamasis atsiliepime nurodytais argumentais, draudikas pakartojo, kad remiantis Taisyklių Specialiosios dalies 5.1.4 papunkčiu, draudimo išmoka, kai apdraustasis savavališkai pasišalino iš eismo įvykio vietos, nemokama – įvykis laikomas nedraudžiamuoju. Ši sąlyga, draudiko teigimu, taikoma ir su draudėja susijusiems asmenims, todėl sprendimas, draudiko nuomone, yra pagrįstas ir teisingas.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 44 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių

nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka ginčo šalių pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priima sprendimą.

Atsižvelgiant į ginčo šalių pateiktus dokumentus ir paaiškinimus, darytina išvada, kad šalių ginčas kilo dėl draudiko sprendimo įvykį pripažinti nedraudžiamuoju pagrįstumo.

Siekiant išspręsti tarp šalių kilusį ginčą, būtina įvertinti, ar draudiko sprendimas įvykį pripažinti nedraudžiamuoju yra pagrįstas administruojant žalą surinktais duomenimis ir atitinka Kasko sutarties sąlygas.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.987 straipsnyje nustatyta, kad draudimo sutartimi viena šalis (draudikas) įsipareigoja už sutartyje nustatytą draudimo įmoką (premiją) sumokėti kitai šaliai (draudėjui) arba trečiajam asmeniui, kurio naudai sudaryta sutartis, įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytą draudimo išmoką, apskaičiuotą įstatyme ar draudimo sutartyje nustatyta tvarka, jeigu įvyksta įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytas draudžiamasis įvykis.

Civilinio kodekso 6.156 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas sutarčių laisvės principas leidžia sutarties šalims laisvai sudaryti sutartis ir savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises bei pareigas, jei tai neprieštarauja įstatymams. Sutarties laisvės principas reiškia civilinių teisinių santykių subjektų teisę laisvai spręsti, sudaryti konkrečią sutartį ar jos nesudaryti, pasirinkti, su kuo sudaryti sutartį, be to, savarankiškai spręsti dėl sutarties turinio (sutarties sąlygų ir jų pakeitimo) bei formos, išskyrus atvejus, kai tam tikras sutarties sąlygas (jų turinį) nustato imperatyviosios teisės normos arba tam tikrų sąlygų reikalauja viešoji tvarka, sąžiningumo, protingumo, teisingumo principai, gera moralė. Teisėtai sudaryta ir galiojanti sutartis jos šalims turi įstatymo galią (Civilinio kodekso 6.189 straipsnio 1 dalis).

Šalių sudaryta Kasko sutartis yra savanoriška, todėl draudikas, vadovaudamasis Civilinio kodekso 6.156 straipsnio 1 dalimi, tokio pobūdžio sutartyse gali savo nuožiūra pasiūlyti sąlygas, susijusias su teikiamos draudimo apsaugos apimtimi. Lietuvos kasacinis teismas savo praktikoje yra ne kartą konstatavęs, kad draudimo sutartimi draudimo objektui suteikiama apsauga nėra absoliuti. Prisiimdamas draudimo riziką draudikas nustato draudimo sutartimi suteikiamos draudimo apsaugos ribas.² Draudimo apsauga nustatoma tiek draudiko parengtose draudimo rūšies taisyklėse, tiek draudimo liudijime aptartose individualiosiose sąlygose.³ Draudimo apsaugos apimtį lemia draudimo objektas, draudžiamųjų įvykių, nedraudžiamųjų įvykių sąrašas ir kitos draudimo sutarties sąlygos, nustatančios draudimo sutarties šalių įsipareigojimų turinį, kuris leidžia spręsti apie draudiko priimtą draudimo rizikos laipsnį. Draudimo taisyklėse nustatomi atvejai, kurie laikytini draudžiamaisiais įvykiais, taip pat kurie tokiais nelaikytini.

Draudimo sutartyje nustatomi draudžiamieji ir nedraudžiamieji įvykiai, apibrėžtas draudiko priimanamos rizikos mastas, draudimo apsaugos apimtis ir ribos. Draudžiamasis įvykis – tai draudimo sutartyje nurodytas atsitikimas, kuriam įvykus draudikas privalo mokėti draudimo išmoką. Teisine prasme draudžiamasis įvykis yra juridinis faktas, t. y. realaus gyvenimo reiškiny, su kuriuo įstatymas sieja teisinius padarinius, konkrečiai – draudiko pareigą išmokėti draudimo išmoką.⁴ Įstatyme ir konkrečiose draudimo rūšies taisyklėse nustatytos išimtys, kai draudėjo patirta žala visiškai ar iš dalies nekompensuojama, dėl to, draudėjui kreipusis dėl draudimo išmokos išmokėjimo, draudikas turi teisę jos visiškai arba iš dalies nemokėti. Tokią teisę draudikas turi nedraudžiamąjo įvykio atveju.⁵

Nedraudžiamasis įvykis – draudžiamąjo įvykio požymius turintis įvykis, tačiau taip pat atitinkantis įstatyme ar draudimo sutartyje apibrėžtus papildomus požymius, kuriems esant draudikas atleidžiamas nuo prievolės mokėti draudimo išmoką.⁶ Nedraudžiamieji įvykiai pašalina draudiko pareigą mokėti draudimo išmoką *ab initio* (lot. iš anksto), o sąlygų, kurių nevykdymas leidžia draudikui nemokėti draudimo išmokos, buvimas įpareigoja draudiką arba ginčą sprendžiantį subjektą vertinti draudėjo kaltę, draudimo sutarties pažeidimo sunkumą, jo priežastinį ryšį su draudžiamuoju įvykiu, žalos, atsiradusios dėl pažeidimo, dydį.⁷ Taigi, draudiko prievolės išmokėti draudimo išmoką pagal įstatymuose nustatytą teisinį

² Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. kovo 13 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-91/2012; 2009 m. birželio 15 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-32/2009; 2013 m. balandžio 19 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-215/2013.

³ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. gegužės 22 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-283-695/2015 ir kt.

⁴ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. birželio 26 d. nutartis civilinėje byloje 3K-3-316/2013.

⁵ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. vasario 9 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3- 32/2009.

⁶ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. lapkričio 23 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-426-684/2017.

⁷ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. birželio 26 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-316/2013.

reglamentavimą ir draudimo sutartį atsiradimas siejamas su draudžiamąjo įvykio (realaus gyvenimo įvykio, dėl kurio draudikui kyla pareiga išmokėti draudimo išmoką) fakto nustatymu.⁸ Šalių sudarytai Kasko sutarčiai taikomų Taisyklių pagrindu pareiškėjos interesai buvo apdrausti nuo bet kokio draudimo sutarties galiojimo laikotarpiu atsitikusio įvykio, kurio metu dėl tiesioginio, staiga ir nenumatyto mechaninės jėgos poveikio iš išorės ar dėl gaisro, sprogo buvo sugadinta, sunaikinta apdrausta transporto priemonė, taip pat jei apdrausta transporto priemonė (jos dalis (ar dalys)) buvo pavogta ar užvaldyta plėšimo būdu (Taisyklių Specialiosios dalies 4.1 papunktis).

Taisyklių Specialiosios dalies 5.1.1–5.5 papunkčiuose yra įtvirtinti nedraudžiamieji įvykiai, t. y. aplinkybės, kurioms susiklosčius, draudimo išmoka nemokama.⁹ Pagal Taisyklių 5.1.4 papunktį, draudikas turi teisę nemokėti draudimo išmokos (įvykis laikomas nedraudžiamuoju) ir tuo atveju, jeigu transporto priemonės valdytojas savavališkai pasišalina iš įvykio vietos. Būtent šiuo konkrečiu pagrindu remdamasis draudikas nusprendė nemokėti draudimo išmokos.

Vertinant draudiko sprendimo pagrįstumą, pažymėtina, kad, pagal Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymo (toliau – SEAKĮ) 2 straipsnio 14 dalį, įvykis kelyje, viešojoje arba privačiojoje teritorijoje, kai judant transporto priemonei žūsta ar sužeidžiami žmonės, sugadinama ar apgadinama bent viena transporto priemonė, krovinys, kelias, jo statiniai ar bet koks kitas įvykio vietoje esantis turtas, laikomas eismo įvykiu. Pagal SEAKĮ 30 straipsnio 4 punktą, įvykus eismo įvykiui, eismo įvykio dalyviai (dalyvis), susiję su eismo įvykiu, be kita ko, privalo pasilikti eismo įvykio vietoje ir apie įvykį pranešti policijai, išskyrus teisės aktuose nustatytus atvejus.

Remiantis Kelių eismo taisyklių¹⁰ (toliau – KET), reglamentuojančių eismo keliais tvarką Lietuvos Respublikos teritorijoje, 220 punktu ir Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymo (toliau – TPVCAPDĮ) 12 straipsnio 1 dalies 2 punktu, jeigu eismo įvykio metu nežuvo ir nebuvo sužeistas žmogus, o su eismo įvykiu susiję eismo dalyviai sutaria dėl eismo įvykio aplinkybių ir nekviečia policijos į eismo įvykio vietą, tai eismo įvykis gali būti įforminamas užpildant eismo įvykio deklaraciją arba parengiant laisvos formos, bet įvykio įforminimo reikalavimus atitinkantį dokumentą. Jeigu dėl eismo įvykio aplinkybių nesutariama, su eismo įvykiu susiję eismo dalyviai kviečia policiją į eismo įvykio vietą. Pagal KET 222 punktą, jeigu dėl eismo įvykio padaryta tik turtinė žala ir nukentėjusio asmens eismo įvykio vietoje nėra, su eismo įvykiu susijęs eismo dalyvis privalo nedelsdamas pranešti apie eismo įvykį nukentėjusiajam, o jeigu tai neįmanoma – policijai.

Pareiga po draudžiamąjo įvykio (įskaitant eismo įvykį) apie jį nedelsiant informuoti atitinkamas tarnybas (pavyzdžiui, gydymo įstaigą, priešgaisrinės saugos ir gelbėjimo departamentą, policiją, avarinės tarnybas) įtvirtinta ir Taisyklių Bendrosios dalies 8.1.2 papunktyje. Pagal Taisyklių Specialiosios dalies 14.3 papunktį, draudėjas (apdraustasis), esant eismo įvykiui, be kita ko, turi pareigą vadovautis KET. Pagal Taisyklių Bendrosios dalies 1 punktą, su draudėju ir (ar) apdraustuoju susiję asmenys taip pat privalo vykdyti pareigas, nustatytas draudėjui. Tokiais asmenimis, remiantis Taisyklėmis, laikomi asmenys: 1) kurie gyvena kartu su draudėju ir (ar) apdraustuoju; 2) kurie yra atsakingi už draudimo objektą pagal susitarimą su draudėju ir (ar) apdraustuoju; 3) kurie turi draudimo interesą kartu su draudėju ir (ar) apdraustuoju, arba kiti asmenys, nurodyti draudimo sutartyje; 4) yra susiję su draudėju ir (ar) apdraustuoju darbo, paslaugų teikimo ar kitokiais teisiniais santykiais bei turi pareigą veikti sutinkamai su saugumo reikalavimais.

Iš byloje pateiktų duomenų (nutarimo nutraukti ikiteisminį tyrimą, duomenų apie pareiškėjos automobilio vairuotojui pritaikytas administracines nuobaudas ir kt.) matyti, kad eismo įvykio metu buvo apgadintas trečiajam asmeniui priklausantis turtas – pareiškėjos automobilis nuvažiavo nuo kelio ir atsitrenkė į tvorą. Bylos duomenys taip pat patvirtina, kad, nepaisant to, kad buvo apgadintas trečiųjų asmenų turtas ir jo savininko eismo įvykio vietoje

⁸ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. kovo 13 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-91/2012; 2009 m. birželio 15 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-257/2009; 2009 m. vasario 9 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-32/2009; 2013 m. balandžio 19 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-215/2013.

⁹ Pavyzdžiui, nedraudžiamaisiais įvykiais laikomi įvykiai, jeigu transporto priemonės valdytojas valdė transporto priemonę arba mokė kitą asmenį vairuoti apsvaigęs nuo alkoholio, vairavo transporto priemonę neturėdamas teisės vairuoti šios kategorijos transporto priemonės, vairavo transporto priemonę, kuriai eismo įvykio metu buvo pasibaigęs valstybinės techninės apžiūros galiojimo terminas ir eismo įvykio priežastimi buvo techninis transporto priemonės gedimas, naudojo transporto priemonę ne pagal jos tiesioginę paskirtį, nepakluso pareigūno reikalavimui sustoti, bandė pabėgti ar buvo priverstinai sustabdytas, ir kitais Taisyklėse nustatytais atvejais.

¹⁰ Patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. 1950.

nebuvo, pareiškėjos automobilį vairavęs asmuo apie eismo įvykį nepranešė policijai, kaip tai numatyta KET, iš eismo įvykio vietos, palikęs automobilį, pasišalino. Apie įvykį policijai pranešė kiti asmenys, policija apžiūrėjo eismo įvykio vietą, automobilis buvo priverstinai transportuotas į policijos saugomą automobilių aikštelę. Už pasišalinimą iš eismo įvykio vietos, taip pažeidžiant KET reikalavimus, pareiškėjos automobilio vairuotojas buvo nubaustas administracinio nusižengimo teisenos tvarka. Procesinis sprendimas, kuriuo minėtas asmuo pripažintas padariusiu administracinius nusižengimus, yra įsiteisėjęs. Taigi, pareiškėjos automobilio vairuotojo neteisėto pasišalinimo iš eismo įvykio faktas yra patvirtintas byloje pateiktais objektyviais duomenimis (įskaitant teisėsaugos institucijų sprendimus) ir paties pareiškėjos automobilio vairuotojo ikiteisminio tyrimo metu pateiktu paaiškinimu, kad po eismo įvykio automobilį paliko įstrigusį tvoroje ir, palikęs raštelį, išvyko.

Byloje pateikti duomenys taip pat patvirtina, kad per eismo įvykį buvo padaryta žala trečiojo asmens (tvoros savininko) turtui, ir nėra nustatytų pagrindų, suteikiančių teisę apie įvykį nepranešti policijai. Atsižvelgiant į bylos duomenis, darytina išvada, kad pareiškėjos automobilį vairavęs asmuo, turėdamas teisės aktų nustatyta tvarka suteiktą teisę vairuoti atitinkamos kategorijos transporto priemonę, turėjo suvokti, kad turi pareigą SEAKĮ ir KET nustatyta tvarka apie įvykį pranešti policijai. Šios pareigos tinkamas įgyvendinimas susijęs ne tik su teisės į draudimo išmoką pagal savanorišką transporto priemonės draudimo sutartį (šiuo atveju – šalių sudarytą Kasko sutartį) realizavimu (priklausomai nuo draudimo sutarties sąlygų), bet ir su už žalą atsakingo asmens prievolių, įtvirtintų teisės aktuose, įgyvendinimu.

Remiantis pirmiau nurodytų duomenų visuma (įskaitant draudiko pateiktą automobilio vairuotojo rašytinį paaiškinimą bei Nutarimo nutraukti ikiteisminį tyrimą duomenis), yra pakankamas pagrindas konstatuoti, jog asmenys, kuriems buvo perduotas faktinis automobilio valdymas (kaip teigiama, tam, kad automobilis būtų išvalytas ir atlikta jo techninė patikra) buvo susiję su draudėja paslaugų teikimo teisiniais santykiais. Tokiems asmenims, kaip minėta, taikomos tokios pačios pareigos, kaip ir draudėjui (Taisyklių Bendrosios dalies 1 punktą). Kartu akcentuotina, kad, pagal Taisyklių Bendrosios dalies 1 punktą, transporto priemonės valdytoju laikomas asmuo, nuosavybės, patikėjimo, nuomos, panaudos ar kitokiu teisėtu pagrindu valdantis ir naudojantis transporto priemonę.

Tai, kad automobilį vairavo su paslaugos teikėju, kuriam buvo perduotas automobilis, susijęs asmuo, o ne pati pareiškėja (draudėja), nei pareigoja draudiko taikyti išimtį iš Taisyklių Specialiosios dalies 5.1.4 papunkčio, kuriame nustatyta, kad, transporto priemonės valdytojui savavališkai pasišalinus iš eismo įvykio vietos, įvykis laikomas nedraudžiamuoju. Bylos duomenų ir šalių sudarytos Kasko sutarties sąlygų pagrindu konstatuotina, kad automobilį vairavęs asmuo eismo įvykio metu buvo transporto priemonės valdytojas, pasitelktas paslaugas pareiškėjai (draudėjai) teikusių asmenų.

Taigi, draudikas nėra prisiėmęs rizikos dėl įvykių, kai apdrausto automobilio vairuotojas pasišalina iš eismo įvykio vietos nepranešęs apie įvykį policijai teisės aktų nustatyta tvarka, nesvarbu, ar automobilį įvykio metu vairuoja draudėjas, ar kiti su juo susiję asmenys. Remiantis pirmiau išdėstytu bylos duomenų vertinimu, konstatuotina, kad policija į įvykio vietą turėjo būti kviečiama, tačiau tai nebuvo padaryta, todėl draudikas pagrįstai įvykį nusprendė laikyti nedraudžiamuoju ir atsisakė mokėti draudimo išmoką.

Atsižvelgiant į ginčo aplinkybes, papildomai akcentuotina, kad draudimo rūšies taisyklėse paprastai yra įtvirtinami ir atvejai, kai draudikas turi teisę draudimo išmoką mažinti arba jos nemokėti dėl tam tikrų kitų priežasčių ir (ar) aplinkybių, kurios nėra įvardintos kaip nedraudžiamieji įvykiai: pavyzdžiui, kai draudėjas, apdraustasis ar naudos gavėjas nevykdo tam tikrų draudimo sutartimi prisiimtų pareigų. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas yra konstatavęs, kad dėl skirtingų sukeliamų teisinių padarinių nedraudžiamuosius įvykius reikia atriboti nuo draudimo sutarties sąlygų, kurias pažeidus draudikas gali atsisakyti mokėti draudimo išmoką. Tokių sąlygų, kurių nevykdymas leidžia draudikui nemokėti draudimo išmokos, buvimas įpareigoja draudiką arba ginčą sprendžiantį teismą vertinti draudėjo kaltę, draudimo sutarties pažeidimo sunkumą, jo priežastinį ryšį su draudžiamuoju įvykiu, žalos, atsiradusios dėl pažeidimo, dydį.¹¹

Tačiau nagrinėjamu atveju nustatytos aplinkybės sukuria pagrindą įvykį pripažinti nedraudžiamuoju, todėl susiklosčiusios aplinkybės (nepaisant to, kad jos iš dalies susijusios ir su Kasko sutartyje nustatytų pareigų netinkamu vykdymu) pagal pirmiau nurodytas sąlygas papildomai nevertintinos.

¹¹ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. birželio 26 d. nutartis civilinėje byloje 3K-3-316/2013.

Įvertinus bylos duomenų visumą, konstatuotina, kad draudiko sprendimas įvykį pripažinti nedraudžiamuoju pagal Taisyklių Specialiosios dalies 5.1.4 papunktį yra pagrįstas, todėl pareiškėjos reikalavimas išmokėti jai draudimo išmoką Kasko sutarties pagrindu laikytinas nepagrįstu ir atmestinas.

Į esminius šalių išdėstytus argumentus buvo atsakyta, o kiti – neturi esminės reikšmės sprendimo teisėtumui ir pagrįstumui. Lietuvos banko pareiga priimti motyvuotą sprendimą neturėtų būti suprantama kaip reikalavimas detaliai atsakyti į kiekvieną šalių argumentą¹².

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjos X. X. reikalavimus.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius

Arūnas Raišutis

¹² Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. spalio 5 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-382/2010; 2010 m. gruodžio 20 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-536/2010 ir kt.